

Aan: De Bijzondere Commissie voor de JBZ-Raad
van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Betreft: de ontwerp- Resolutie betreffende de uitwisseling van informatie over de uitzetting van onderdanen van derde landen wegens gedrag dat verband houdt met terroristische activiteiten of dat aanzet tot geweld of rassenhaat (doc. 7159/07, agenda punt 2k JBZ Raad 19-20 april 2007)

Kenmerk: CM07-07-I

Datum: 15 april 2007.

Geachte leden van de Staten-Generaal,

De Permanente Commissie vraagt uw aandacht voor de Resolutie van de Raad betreffende de uitwisseling van informatie over de uitzetting van onderdanen van derde landen wegens gedrag dat verband houdt met terroristische activiteiten of dat aanzet tot geweld of rassenhaat (Raadsdocument 7159/07, agenda punt 2k van de JBZ Raad op 19-20 april 2007)

De ontwerp-Resolutie is gebaseerd op een Frans voorstel van 2006. Met de Resolutie wordt tegemoet gekomen aan de wensen van het Verenigd Koninkrijk (VK). Doordat deze lidstaat niet participeert in 'Schengen' waarin het vrij verkeer van personen is gewaarborgd, hebben de autoriteiten van het VK geen toegang tot de gegevens die in het Schengen Informatie Systeem (SIS) zijn opgeslagen over te weigeren derdelanders. De toegevoegde waarde van deze Resolutie zou erin liggen dat nu ook het VK van een ongewenstverklaring van een specifieke groep derdelanders op de hoogte kan worden gesteld. Aanvankelijk was door de Nederlandse regering een voorbehoud gemaakt bij dit voorstel, maar inmiddels blijkt de regering dit voorbehoud te hebben ingetrokken.

De voorgestelde Resolutie roept bij de Permanente Commissie de volgende vragen op:

- De Permanente Commissie is bezorgd over het feit dat met de uitvoering van deze Resolutie, wanneer die wordt aangenomen, de beschermende bepalingen (bewaartermijnen, inzage rechten, rechterlijke controle) van het huidige Schengen Uitvoeringsovereenkomst (in de toekomst de SIS II Verordening 1987/2006) worden omzeild. Juist bij de uitwisseling van persoonsgegevens zijn deze waarborgen essentieel voor een deugdelijke rechtsbescherming. De omstandigheid dat de informatie-uitwisseling niet verplichtend is voor andere lidstaten ontnemt niet de verantwoordelijkheid om het gebruikelijke stelsel van rechtsbescherming te bieden aan burgers tegen wie op grond van deze Resolutie rechtsmaatregelen worden getroffen.
- Hoewel het om een niet-bindende Resolutie gaat, is de tekst van artikel 1 van de ontwerp Resolutie zodanig geformuleerd dat nationale autoriteiten zich gehouden zullen voelen deze Resolutie uit te voeren. Tegelijkertijd biedt deze Resolutie geen enkele basis voor rechtsbescherming voor de betrokken individuen. Sterker nog, in het laatste ontwerp van 22 maart 2007, is de eerdere verwijzing naar de beschermende bepalingen van de EG Richtlijn 95/46 in zake gegevensbescherming er uit gehaald (zie versie 18 januari 2007, 5424/07).
- Daar komt bij dat zoals de toelichting van de Nederlandse regering aangeeft, de lidstaten vrij zijn om te bepalen welk gebruik zijn van deze informatie zullen maken. Dit kan tot gevolg hebben dat de gegevens ook voor andere doelen worden gebruikt dan alleen de weigering van toegang.
- De Resolutie vraagt de nationale administratieve of justitiële autoriteit die besluit een onderdaan van een derde staat te verwijderen 'wegens gedrag dat verband houdt met terroristische activiteiten dat erin

bestaat jegens een bepaalde persoon of groep van personen uitdrukkelijk en opzettelijk discriminatie, haat of geweld uit te lokken', hierover zo spoedig mogelijk de andere lidstaten te informeren. Uit de betreffende tekst kan worden afgeleid dat het hierbij niet hoeft te gaan om een definitief besluit van uitzetting, met andere woorden de informatie uitwisseling vindt al plaats ook als de betrokkene de betreffende verwijdering nog aanvecht voor de rechter. Dit betekent dat wanneer uiteindelijk door een rechter wordt vastgesteld dat een bepaalde persoon ten onrechte van terroristische activiteiten of het uitlokken van discriminatie is beschuldigd, deze informatie al via de bevoegde nationale instanties in ander EU lidstaten is verspreid. Er is in de ontwerp Resolutie geen enkele regeling voorzien waarin het gebruik en opslag van deze (onrechtmatige of incorrecte) informatie ongedaan kan worden gemaakt.

- De formulering 'wegens gedrag dat verband houdt met.....' is te weinig concreet om bij een rechtelijke controle te kunnen beoordelen of de voorgenomen maatregelen op goede gronden kunnen worden aangewend. Daardoor geeft het de autoriteiten te veel beleidsruimte om personen als ongewenst te verklaren en door de genoemde gegevensuitwisseling de facto toegang tot het hele EU gebied te ontzeggen.
- In een eerdere versie van de ontwerp Resolutie (29 november 2006) betrof de uitzetting derdelanders 'radical preachers inciting violence and racial hatred'. Deze formulering lijkt erop te wijzen dat het oorspronkelijke doel van deze Resolutie is imams te kunnen uitzetten die aanzetten tot terrorisme, haat en discriminatie. Op zich kunnen dit gronden voor verwijdering zijn. Het roept evenwel de vraag op of deze Resolutie niet tot doel heeft selectieve uitzetting van moslims mogelijk te maken die naar het oordeel van het gastland zich schuldig maken aan voornoemde strafbare feiten. Wanneer de lidstaten het uitlokken van discriminatie, haat of geweld willen bestrijden, is het de vraag waarom zij de informatie uitwisseling niet uitbreiden naar alle (EU en niet EU) onderdanen die zich hieraan schuldig maken, zoals bijvoorbeeld neo-nazi-'s. De voorgestelde Resolutie komt daarmee in strijd met het non-discriminatie beginsel zoals vastgelegd in art. 14 EVRM, art. 26 Bupo en het Internationaal Verdrag ter Uitbanning van alle vormen van Rassendiscriminatie.
- Gegeven de eerdere versies van de Resolutie is de uitvoering hiervan gericht op een bepaalde groep van individuen, namelijk 'haatzaaiende moslims'. Nu het hier om niet-definitieve besluiten van nationale autoriteiten gaat, is dit niet alleen strijdig met het verbod van discriminatie zoals vastgelegd in mensenrechtenverdragen, maar ook met de basisbeginselen van gegevensbescherming. Op grond van dit laatste beginsel mogen gegevens in zake religie niet worden verwekt, tenzij er specifieke gerechtvaardigde redenen zijn, of er een wettelijke grondslag is met inachtneming van effectieve rechtswaarborgen (zie artikel 8 van de Richtlijn 95/46). Aan deze criteria voldoet de onderhavige ontwerp-Resolutie niet.

Samenvattend, is de Permanente Commissie van mening dat de regering in ieder geval niet met het onderhavige voorstel moet instemmen zolang:

- de criteria voor gegevensuitwisseling niet nader zijn uitgewerkt;
- de informatie uitwisseling is gebaseerd op niet-definitieve verwijderingsbesluiten, met andere woorden, besluiten die verband houden met feiten waarover een rechter nog niet in laatste instantie heeft kunnen beslissen;
- de informatie uitwisseling alleen ziet op niet-EU onderdanen die hebben aangezet tot discriminatie, haat of geweld;
- in de Resolutie geen regeling is opgenomen ter bescherming van de rechten van betrokkenen wat ten minste het beschermingsniveau biedt zoals ten aanzien van het SIS of SIS II.

Uiteraard is de Permanente Commissie bereid tot nadere toelichting.

Hoogachtend,

Prof. mr. C.A. Groenendijk
Voorzitter